

Ana Veronica Mircea - RAYADATYS

Mă simt același. Îmi zăresc straiul cenușiu – îl știu prea bine, e cel cu perle, pentru Ceremonii Deosebite. Și îmi văd mâinile – degetele-mi lungi, împodobite cu Inelele Comandantului. Mă pipăi frenetic, recăpătându-mi încrederea. Pentru că sînt, n-am nici o îndoială, găzduit în același trup. E trupul meu viguros – și e teafăr!

– Nu te minți, omule, îmi spune vîslașul. Ești mort, pe celălalt mal nu vei mai fi decît o umbră! Hai, dă-mi banul! Nu mai zăbovi, nu vezi că luntrea ia apă?

Oftez. Căci îl cred. Îl cred, fiindcă știu – și-mi dau seama c-am știut-o dintru început – că el e Charon, iar acest fluviu mîlos și molcom e Acheronul.

Oftez, și dintre buze îmi scapă ceva, o monedă mărunță, roșcată. Agil, Charon o prinde în palma deja întinsă. Palmă pe care o strînge căuș și, aplecîndu-se ritmic, azvîrle afară apa care-i îngreunase luntrea. Apoi înhață vîslele și le afundă brusc în unde, repezind asupra-mi un roi de stropi noroioși.

Îmi șterg ochii cu dosul mîinii – și ceva mă îmboldește să adun cu limba picăturile din colțul gurii.

El rîde.

– E gustul morții, fiule!

Înghit, strîmbîndu-mă, dar nu simt nimic. N-au nici un gust!

Pocitania hohotește iar. Vîslește vîrtos. Se întrerupe doar ca să se descotorosească de înotătorii care dau să urce în barcă, horcăind agonici. Îi pălește cu latul vîslei, cu sete, suduind printre dinți.

– Niște păgîni! mormăie către sine. Au trăit în păcat – acum e vremea cîinței. Să înoate!

«

– Cîndva te vei căi, spune Shayar. Va fi vremea cînd ai tăi îți vor jeli cenușa – iar cenușa celui care încă ești se va smeri în fața monstrului din prag!

«

Smerit, tremur ca frunza, în fața – fețele – lui Cerber. Plec capul și zăresc, privind prin trupul meu ca printr-un fum sărac, întunecatul Acheron și luntrea pe care Charon o mîină înapoi.

– Poți trece, Rayadatis, spune monstrul. Ești așteptat de mult! Mergi încotro o să te poarte drumul. O să te-asculte însuși Minos. E cinstea cuvenită celor ce-au fost doar drepti – sau mult prea păcătoși!

«

Privirea Shayarei îl arde; și Rayadatis înhite în sec, pierit. Dar el e cel care îi cere sacrilegiul, și ea-i va da ascultare doar de va chema asupra-și păcatul ei – întreg!

«

"Numai al meu e păcatul meu. Al meu și numai al meu! Numai al meu e păcatul tău. Al meu și numai al meu! Și drept va fi să ispășesc, oricînd, oricît și oricum va fi pe placul celor pe care faptele noastre îi înfruntă!"

– Rostit-ai, umbră, vorbele acestea, în vremea cît avut-ai trup?

Minos mă țintuiește cu ochi reci. Mă domină – pe mine, umbra – cu trupul lui întunecat. Degetul lui acuzator, îndreptat spre mine, îmi sfredelește fruntea, și mă-nfior – fiindcă nu simt nimic!

– Tu știi tot ce-am rostit! răspund, înfricoșat.

– Nu linguși! De ce te porți ca robii, tu, care-ai căutat păcatul ca să te vezi stăpîn? Nu-mi cumperi îndurarea cu umilința ta! În fața mea se cade să recunoști cinsti, cu capul sus! Să-ți amintești vorbă cu vorbă, gest cu gest! Să le rechemi, din negurile vieții petrecute, să te cutremuri cînd le retrăiești!

Îi simt în glas mînia. Și mă întreb, deodată: cu ce drept?

Cu ce drept tună asupra mea? Asupra mea, cînd eu am înfruntat toți zeii deopotrivă, înotînd în fluviul vremii după bunu-mi plac, iar el, pe cînd își țira umbra deasupra gliei, nu a sfidat decît un zeu mărunț!

Rînjesc și-mi sumețesc privirea, țintind mai sus de Minos, spre bolta ca de plumb.

«

Plumburie, turma de vălătuci pufoși gonește către orizont, sfichiuită de vîntul subțire. Acolo pierе fără veste, pradă oceanului care o preschimbă în trîmbe lungi, cenușii, repezite înapoi, spre plaja pustie, unde urlă – zdrențe pe cît de albe, pe-atît de neputincioase – retrase înainte de-a fi atins trupul Shayarei.

Ea zace nemișcată, cu ochii închiși. Vîntul cerne nisip prin plasa părului ei răvășit și, uneori, cîte-o șuviță lungă se zbuciumă, flacăra rebelă pe un altar uitat. Alteori, rochia portocalie, lungă și largă, tresare înfiorată, grăunte viu neizbutind să se desprindă de palidul lîntoliu care înfrățește cerul, oceanul și nisipul.

Îngenuncheat alături, Rayadatys tremură. Pînza deasă și aspră a straiului cenușiu nu lasă vîntul să-i muște trupul, dar inima înnebunită îi poruncește să tresalte, ca și ea. Zadarnic, la adăpostul pumnilor strînși, își împinge unghiile-n palme! Teama și nerăbdarea, nesătule, l-au cuprins – și l-au învins de mult!

Cu un suspin, își descleștează pumnii și atinge brațul gol al femeii nemișcate.

Shayar se ridică încet, cu unduiri nefirești, și înțepenește dreaptă – totuși tremurînd, ca supusă unui suflu lăuntric înghețat. Rayadatys îi aude dinții clănțănind și ar putea jura că, înălțîndu-se, ea a stîrnit o pală de vînt rece, care-a pornit-o vijelios către ocean, nu fără a-i atinge, usturătoare ca un tăiș, obrazul și urechea stîngă.

"Răsuflarea Mortjii!" gîndește îngrozit, înfigîndu-și încă o dată, unghiile-n palme. "Cîtă nesăbuintă, să cred că e un vis!", se dojenește. Pășește înapoi, pentru că întîlnește privirea Shayarei. Pare că a revenit din alt tărîm, că nu înțelege cine e el, nepoftitul. Tăișul de gheață îl zgîrie din nou, parcă întorcîndu-se, și Rayadatys, simțindu-și pielea încrețită și părul măciucă, e gata să-și renege vechile nemulțumiri – de care nădăjduia să se despartă aflînd că lucrătura femeii purta într-adevăr împlinirea viselor sale chinuitoare.

Shayar își scutură pletele, clipește speriată, își flutură brațele brusc ridicate – ca și cum ar alunga ceea ce el nu e în stare să zărească.

– N-ai minte! bombăne, cu năduf. De ce m-ai atins, omule?! M-ai silit să mă întorc pe făgașuri primejdioase. Nimeni nu bîntuie în grabă și cu gîndurile împărțite prin plasa timpului, unde lesne te rătăcești. Puteai strica totul! Ița vremii se înnoadă mai repede decît clipești. Iar nodul înseamnă, oho!, atîtea căi! Mă puteam pierde în lumi lăturalnice, puteam rămîne prinsă în cele trecute, ba, chiar mai rău, în cele care, poate, nu vor fi! Oricum, în trupul ăsta n-aș mai fi revenit! Niciodată!

«

– Acum sau niciodată! Îmi poruncește Minos. Să-ți amintești, să suferi – și să te căiești!

«

Rayadatys-servul se căiește. Pentru că s-a născut la vreme de cumpănă, pe pămînt pustiit și neprieten, din neam înrobit.

– Ești prost! rîde Shayar-hoinara, care îl ispitește cu trupul fraged, cu noaptea ochilor, cu părul ca de foc... Zeii ți-au venit timpul și locul și pîntecul care te-a zămislit! E rostul tău să fii supusul sărman al celor pe care-i știi netrebnici, dar apărați de aur, de arme și de datini.

Dar Rayadatis n-o ascultă. El vrea să își cunoască și să își schimbe soarta – plătindu-i ei oricît.

– Voi, hoinarii, hălăduiți prin lumi pe care noi nu le cunoaștem și prin vremi care au fost, sau care pot să fie. Tu îmi poți vesti răul care mă pîndește și – știu! – îl poți goni.

– Pot, susură Shayar, dar eu ce-am să cîștig de te voi ajuta?

Cu ochii aprinși, Rayadatis zîmbește larg. Hoinara vrea să facă tîrgul, iar el a chibzuit, în nopțile – atît de multe! – pe care somnul nu i le-a binecuvîntat, ce-i poate dăruî.

– În lumea și în vremea mea, hoinarii vor avea putere și vor primi respectul tuturor. Nu o să-i roadă teama de poteră, de temniță, de chinuri, de pogrom. Voi toți – tu cea dintîi! – o să aveți, în lumea și în vremea mea, loc și răgaz pentru popas tihnit!

În colțul buzelor întredeschise, hoinara îi surîde – cu dispreț:

– În lumea și în vremea ta?! Ce știi tu, Rayadatys, despre lumi și despre Vreme?

«

– "Vremea, sau Timpul, s-a născut din Haos, cînd Geea și Eros erau încă vis.

Uranus, Geei fiu și soț, s-a împăcat cu Timpul Unic, Nesfîrșit și De-Ne-ntors. Dar Cronos, fiul răzvrătit, l-a văduvit de bărbăție și de tron, iar el, Uranus, în furia și durerea lui de-atunci, l-a blestemat să fie prins, ca peștele-n năvod, în Timpul Răvășit. Însă Gee, lui Cronos și complice și mamă iubitoare, l-a dăruit cu harul de-a-și țese el însuși plasa, așa cum va dori!

Și Cronos, înnodînd temeinic acea iță a vremii pe care-o cunoștea, a despărțit-o, din acel nod, în trei. Pe cea dintîi, el și frații lui au fost încătușați de Uranus, așa precum deja se întîmplase, în tainița adîncă a mamei primitoare. Pe-a doua, doar el și Rhea au fost iubiți și ridicați în slavă, iar pe-a treia, Titanii toți au fost copii doriți, pe care Zeul Cer și Tată și i-a păstrat alături.

Pe urmă, Chronos a stat și-a chibzuit, dorind să-și hărăzească, pe fiecare iță, altă soarta. Dar Eros l-a săgetat, și el, pe toate întîlnindu-le într-un nod, cu Rhea s-a unit pe toate trei.

Apoi, tot cugetînd, pe una singură și-a înghițit copiii. Dar și pe-aceea a înnodat-o, a scămoșat-o, după nod, în două, și doar pe una dintre ramuri a luat o piatră măiestru înfășată drept Zeus, fiul său.

Și iarăși, după ce Zeus l-a biruit, tot a mai scos o iță. Acolo, îmblînziți, cei doi s-au împăcat. Iar pacea a pecetluit-o Cronos împărțînd tuturor zeilor taina înnodării și despăcării ițelor de Timp, spre a le-nșira, înainte și-napoi, oricînd și-n orice chip.

Așa că țesătura Vremii a ajuns păienjenis, tot răsfirînd, cu toții, mănunchiuri de lumi noi. Iar, dintre zei, vreo trei au fost flecari, lăsînd să scape printre muritori crîmpeie din meșteșugul sacru. Și cei care le-au deslușit s-au adunat, încetul cu încetul, într-o ghildă, numită a Hoinarilor. Și-au prins să umble, după lege – adică rupți de trup – prin Vreme-n sus, în jos, cruciș și curmeziș, văzînd, înțelegînd și, între două drumuri, proorocînd.

Aflînd de-aceștia, Cronos s-a mîniat. Și le-a venit ca poporeni să-i urască și să-i ucidă, numindu-i vagabonzi și vrăjitori. Iar ceilalți zei, după ce au ținut sobor înfricoșat, au hotărît pedeapsă cruntă pentru muritorii care, nemulțumindu-se doar a hălădui prin Plasa Vremii, vor încerca să-și încîlcească-ntr-însa ița lor."

Rostit-ai, umbră, vorbele acestea în răstimpul în care avut-ai trup?

Minos întinde brațul către mine. Chiar îmi străpunge pieptul – și văd, de undeva, de sus, de unde nici nu sînt, cum umbra mi se-mparte în fuioare șovăinde.

– De ce întreb? De ce întreb, cînd știi tot ce-am rostit?

El zîmbește, parcă îmbunat.

– Întreb, cîtezătorule, pentru că se cuvine să recunoști că ai păcătuit știind ce faci.

«

– Deci, mormăie Shayar, chiar știi ce faci! Știi că mi-ai promis o nerozie. Pe noi, blestemul aruncat de Cronos nu ne iartă! Nicăieri!

– Ce spui?! se minunează Rayadatys și hohotește. Voi, hoinarii, știți că sînteți lași?

Zvîrlindu-i o căutătură neîncrezătoare, Shayar pășește în lături, și dă să îi întoarcă spatele, ferindu-și calea de a lui, ca de a unuia ce nu mai are mințile întregi.

El îi înșfacă umărul.

– Așteaptă! Nu-s nebun! Și știu, adaugă privind-o, mîndru de sine, din înălțimea unde se simte îndreptățit a fi, că nici un zeu nu poate să v-ajungă acolo unde nu era născut!

Speriată, ea îi aruncă mîna.

– Nefericite! Ce cutezi tu să spui?!

– Întoarce-te, o sfătuiește el, rostindu-și vorbele molcom și apăsător, acolo unde Cronos nu își făcuse încă primul nod, acolo unde Cronos nici nu exista, acolo unde nici Uranus, nici Gee și nici Eros nu erau. Acolo unde Haos e Domnul și Stăpînul, înnoadă chiar tu timpul, de la bun început!

Shayar își mușcă palma – ca să-și oprească un țipăt. Și-și simte groaza în gîtlej și lacrimile-n ochii larg căsați.

– Eu am să-ți fac un prunc, urmează Rayadatys. Fiindcă un vagabond bătrîn și iscusit la stihuit legende mi-a povestit că fătul născut și părăsit la început de Vreme va fi

nodul din care pleacă ița fără zei. Și acea iță poate fi atinsă de ița pe care își duc zilele părinții fătului, iar ei, dacă o doresc cu într-adins, se pot chiar strămuta!

Shayar tace. Și valurile tac. Pentru că împietresc. Și pescărușii tac. Fiindcă încremenesc în aer, ca aninați de fire nevăzute. Și vîntul se oprește. Și între ei și soare se-nțepenește-un nor.

– Povestea e poveste, spune ea, tîrziu. Dar noi, hoinarii, sîntem juruiți să ne călătorim prin Vreme fără trup. Cum o să-mi port eu pruncul, un trup într-altul, fără s-o afle Zeii – și să mă trăznească?

El îi ia capu-n mîini și o provoacă, țintuindu-i ochii cu ai săi. Iar glasul lui, hulind, stîrnește valurile, care gem, și pescărușii, care zbiară, și vînturile, care urlă... Dar norul care astupă soarele nu se dă dus!

– Încearcă! Cei îndrăzneți înving! Iar zeii... Pun rămășag că zeii nu știu tot!

«

Minos rînjește.

– Sărmană umbră! Zeii știu... Dar au capricii. Îi veselește, cîteodată, obraznicia unui prăpădit de muritor.

– Cum ai aflat tu asta? îl întreb. Ai învățat-o cînd ai încercat să tragi un zeu pe sfoară și ai sperat, zadarnic, să scapi nepedepsit?

El rîde.

– Ai haz cînd mă înfrunți, în pragul Infernului, tu, mortule, pe mine!... Shayar nu m-a-nfruntat, adaugă, și eu văd, printr-o ceață, sus și departe, ochii ei întunecați. Deși era curată. Tu i-ai luat păcatul – și Zeii au știut!

Rîde, dar e furios din nou. Numai că mie spaima mi s-a dus, așa că-mi îmbățoșez spinarea cea de fum.

– Ei știu, tu știi, eu știu... Atunci spune-mi osînda, la ce mă ții aici?

Tot rîde, dar de-astă dată chiar e vesel. Mă bate chiar pe umăr, și își lasă mîna să lunece, tăindu-mi, pentru o clipă, gîtlejul străveziu.

– Osînda e-ncepută, umbră! Amintește-ți, amintește-ți încă, să știi ce ai pierdut!

«

– M-ai tulburat cu nerăbdarea ta, spune Shayar. Dar încă nu-i nimic pierdut!

– Ai izbîndit? Întreabă Rayadatys înfrigurat – și cu triumful dînd să i se nască în glasul răgușit. Ai regăsit ița pe care-ai făurit-o? Știi cînd și cum ne putem strămuta?

– Va fi cutremur, îi răspunde ea, cu glas cîntat, de proorocie. În mai puțin de-un ceas. Pe ița asta și pe-a mea – pe-a noastră... Dar și pe alte multe încă! Pe toate o să le strîngă mînia Geei într-un nod. Prin el ne strecurăm. Și vom ajunge unde ne e vrerea – doar dacă Focul Zeilor n-o să ne facă scrum!

«

Unii l-au implorat pe Zeus să vă ardă, îmi povestește Minos, binevoitor. Vreo trei au și răcnit, cerîndu-i să o facă neîntîrziat! I-a domolit Atena, spunînd că e mai înțelept să fiți cruțați, pentru că nu e rău ca fapta blasfemiatoare să poată fi trăită de un muritor fără de har, ce va aduce cîndva, în Spiritul-ce-i-Unul, tot ce-a simțit și tot ce-a învățat.

Mă-ncrunt, adică asta sper că face umbra mea. Afurisitul vrea să mă convingă că nu i-am înfruntat pe zei, că ei m-au urmărit și s-au distrat, filozofînd, pe seama mea. Și vrea să-l cred! Să-l cred!!! Cum aș putea?!

«

"Cum aș putea?", se-ntreabă Rayadatys, "cum aș putea să cred că ceea ce se-ntîmplă nu e moartea mea?"

Pentru că valurile cresc, mugind și năvălind; pentru că, de sub tălpi, nisipul li se scurge; pentru că, lîngă ei, uscatul se despică, născînd o trîmbă noroioasă, care îi doboară – și el abia mai poate strînge-n mîini cozile groase ale Shayar-ei, pe care le-mpletise după sfatul ei.

Pentru că-și simte carnea smulsă ca de clești mărunți, dar ascuțiți peste măsură; pentru că-și simte oasele sfărîmate; pentru că i se pare că e terci învălmășit, apoi aluat dospind, apoi un rîu de lavă clocotită...

Pentru că mîini imense îl remodelează în spaime și-n durere, ca să zărească, în treacăt, cetăți, sau lanuri, sau păduri, sau fluvii, sau piscuri, sau adîncuri; pentru că, între două năluciri, e zdrobit și întregit din nou...

Pentru că, în acel târziu când iar se simte om întreg la minte și la trup, pricepe că tronează pe genunchii unei statui de platină, în brațe cu Shayar; pentru că, deși ea îi tot șoptește să îi sloboadă cozile, pumnii lui nu se lasă descleștați...

Jur-împrejur, mulțimea pestriță, îngenunchată, își scaldă frunțile-n țărână, le-nalță ca să îi aclame, le pleacă iar...

Și, deodată, Rayadatys, cu inima cântînd, știe că-i viu... Știe că statuia care îi găzduiește e a Nenumitei, Făuritoarea Lumii – fiica lui! Știe că gloata-i recunoaște drept trimișii Ei, de veacuri așteptați să se înfățișeze la vreme-de-cutremur care nu iartă decît acel altar...

Le știe toate astea, pentru că i le-a proorocit Shayar, de-a fir a păr...

«

Și Minos știe. Știe tot ce-mi amintesc. Din când în când îl simt, străin și rece, în mintea mea...

Dar nu îmi pasă!

Pentru că, fericit, mă-mbăt cu amintirea gloriei anilor ce-au urmat. Când eu am fost Rege și Preot, Despot și Milostiv, Mai-Mare-pesto-Oaste și Diriguitor, și, încă, nu mai prejos celor dinții, domn și stăpîn al minunii numindu-se Shayar...

O, da! În lumea și în vremea mea, eu am avut Puterea! Și mi-am ținut făgăduiala, dăruind hoinarilor care s-au strămutat cu totul sălaș tihnit și venerat, în care să își părăsească trupul în răstimpul cît călătoresc.

Durere am avut doar când s-a stins Shayar și, lîngă rugul ei, am înălțat, rude, prieteni, servi și supuși, bocet de moarte...

– Și moartea ta? mă ispitește Minos. Închis-ai ochii împăcat cu lumea, cu tine – și cu Zeii?

Parcă n-ar ști! M-a răpus lama unui vrăjmaș perfid, dar tot m-am ținut drept pînă ce i-am măcelărit oștenii și pînă când, înveșmîntat în strai de slavă, m-am așezat, înconjurat de fiii mei – toți șapte! – pe tronul aurit. Și-am apucat s-aud zvonul victoriei, pornit din surle și din tobe.

– Nu te-ai căit, se oțărăște el, fiindcă-ai trăit altcum și altcînd decît ți-a fost sortit?

– De ce?! Pentru că, în loc de rob umil, am fost stăpîn?!

– Nu te-ai căit! rînjește. Credeai că, pentru Veșnicie, erai scăpat de Zei și de pedeapsa Lor!

Ei da, am crezut asta! N-am înțeles că Moartea ne adună, pe toți, pe ița ei, aici, unde tot zeii sînt cei tari!

Acum, însă, o simt. Dar simt și că-i urăsc – și nu mă tem!

– Nu regreți, umbră?! Întotdeauna, părerile de rău mi-au înclinat balanța spre iertare...

Strîng pleoapele, scrîșnind din dinții mei de fum. Voi ispăși în Veci pedeapsa lor – și n-am nevoie de prooroci să-mi spună că va fi cumplit! Dar nu pot să cerșesc.

– Nu regret, Minos. Hai, deschide-mi calea spre Infern!

Dar fața i se luminează.

– Întoarce-te, nebunule! Ia luntrea și întoarce-te în lumea aia, a ta! Zeii vor un rival nesăbuit. Întoarce-te, tu însuși nemuritor și zeu! Și-nfruntă-i, dacă vei putea!

– De ce-ți bați joc? Întreb, posomorît. Sau e osînda mea să fiu batjocorit?

– Întoarce-te, repetă el. Privește înapoi! Îl vei vedea pe Charon, așteptînd. Pe tine te așteaptă! În luntrea lui o să-ți recapeți trupul și el o să te treacă, fără plată, pe malul celor vii.

Mă-ntorc – cu toate că mă tem că-mi dă speranțe doar ca să rîdă când o să le pierd. Și fug spre Acheron. Și Cerber se retrage, nevrînd să-mi stea în drum...

Mă urc în luntre dintr-un salt – și-mi duc în fața ochilor o mîină. Nu-i străvezie, e chiar mîina mea!

E-adevărat?! Am izbîndit?! Doar pentru că am fost cutezător?!

– Ei, Rayadatys! strigă Charon. Hai, ia-ți moneda asta înapoi! Tu ești un Zeu, și mie Zeii nu-mi plătesc nimic!

– E-adevărat?! răcnesc. Sînt Zeu? Sînt Zeu!

«

- Nu te minți, omule, îmi spune, printre zgâlțâieli, un glas pe care-l știu. Ești Rayadatys servul și, dacă mai hulești, fie și-n vis, n-o să mai fii decât un hoit!

Îl recunosc, e servul Motys, cel care nu-ndrăgește somnul; îmi amintesc că l-am rugat să mă trezească-n zori.

Pentru că amîndoi avem corvoadă să curățăm Arena și s-o-mpodobim pînă-n amurg. Atunci va fi adusă vagaboanda-vrăjitoare - s-o siluiască servii, s-o hăituiască dulăi întăritați, să o alunge cu necurățenii cine o pofti, s-o ferece călăii, să îi smulgă părul, să îi scoată ochii, să îi jupoaie sîinii, să îi reteze capul și să-i arunce trupul la rechini! Trupul Shayarei! Minunatul trup în care, de o lună, crește fătul meu... Dar asta ei n-o știu și eu mă bucur. Căci, dac-ar ști-o, aş muri și eu!

© Ana Veronica Mircea, 1997